

Het doel van de regiobeelden is niet om ongelijkheid zichtbaar te maken, maar om via eenzelfde 'bril' naar de regio te leren kijken

Op Skipr verscheen op 8 september een [artikel](#) waarin IG&H aangaf dat de conclusies op basis van de regiobeelden in de zorgkantorregio's zeer vergelijkbaar zijn en bepaalde belangrijke thema's enigszins onderbelicht blijven. Hoewel de regiobeelden onderling wellicht niet veel verschillen en de problematiek in veel regio's gelijk is, licht Vintura in deze reactie toe waarom het proces van het opstellen van de regiobeelden onmisbaar is om te komen tot meer en betere regionale samenwerking. Zonder goed onderbouwd regiobeeld ontbreekt namelijk de gezamenlijke 'bril' en een gedeelde visie op de regio-specifieke uitdagingen. Zonder deze gezamenlijke bril en visie zijn regio's minder goed in staat om samen te werken aan oplossingen voor de meest urgente problematiek op het gebied van het betaalbare, bereikbare en kwalitatief goede zorg.

Een strak proces biedt weinig ruimte voor variatie

In de eerste helft van 2023 hebben alle zorgkantorregio's gewerkt aan het opstellen van een regiobeeld. De kaders voor het proces waren vrij strak beschreven; de thema's waren vooraf vastgesteld, doelgroepen die beschreven en onderzocht moesten worden waren vooraf bepaald en elke regio moest gebruik maken van vergelijkbare gegevens. Ook het format voor hoe het regiobeeld eruit moest zien, was reeds voorgeschreven. Het is in onze ogen dan ook logisch dat de regiobeelden grote overeenkomsten vertonen. De regio's zijn met dezelfde kaders aan de slag gegaan en daarbij kan het geen verrassing zijn dat de beschreven problematiek en beoogde oplossingsrichtingen over alle regio's grotendeels gelijk zijn; zo spelen arbeidsmarkttekorten niet alleen in de randstad, maar is dit ook in landelijkere gebieden aan de orde. Gezondheidsverschillen zijn wellicht in een grotere stad zichtbaarder door verschillen tussen wijken, maar ook in dorpen speelt dit thema. Doordat het proces om te komen tot een regiobeeld vooraf strak was ingericht, is er weinig ruimte voor variatie mogelijk en zien we dus ook grote gelijkenissen tussen de opgeleverde regiobeelden.

Ondanks het strakke proces, zijn er wel degelijk accenten te ontdekken waarop regio's van elkaar kunnen leren

IG&H benoemt het een aantal keer dat specifieke thema's in de hoofdconclusies van de regiobeelden voorkomen. Dit geeft slechts op hoofdlijnen aan waar de individuele regio's mee worstelen en doet niet altijd recht aan de onderliggende regio-specifieke inzichten die in het regiobeeld nader worden beschreven. Regionale accenten geven juist aanleiding om van elkaar te kunnen leren en niet opnieuw het wiel uit te moeten vinden. Vintura heeft hiervoor een database opgebouwd van de inzichten uit alle regiobeelden op onderliggende thema's uit het regiobeeld. Met hulp van deze database kunnen de regio's snel een beeld krijgen van welke regio's met een vergelijkbare problematiek worstelen. Men hoeft dus niet meer door alle individuele regiobeelden heen om goede voorbeelden te achterhalen.

Een illustratie hiervoor op het thema 'eenzaamheid' en gerelateerde gezondheidskwesaties. We zien hierin de volgende overeenkomsten en verschillen tussen regio's, zie figuur 1.

Het niveau van eenzaamheid varieert sterk tussen de regio's.

Sommige regio's (Amsterdam, Arnhem en Rotterdam) hebben zeer hoge eenzaamheidscijfers, terwijl andere (Gelderse Vallei, IJssel-Vecht en Apeldoorn-Zutphen) juist lage eenzaamheidscijfers hebben. Over het algemeen hebben stedelijke gebieden vaak hogere eenzaamheidscijfers dan landelijke gebieden.

Diverse aspecten beïnvloeden eenzaamheid.

Sommige regio's (bijv. Apeldoorn-Zutphen) hebben een hoog aantal mantelzorgers en vrijwilligers, wat kan bijdragen aan een lage eenzaamheid. Ook het verminderen van zelfregie (bijv. bij ouderen) kan bijdragen aan voorkomen van eenzaamheid. Dit wordt genoemd in o.a. Twente en Zuid-Limburg.

Er wordt melding gemaakt van een toename van eenzaamheid onder specifieke groepen.

In verschillende regio's (Friesland en Zuid-Limburg) bijvoorbeeld bij jongeren en in sommige regio's (Zaanstreek-Waterland), wordt specifiek vermeld dat ernstige eenzaamheid vooral voorkomt bij migranten met een niet-westerse achtergrond. Ook bij ouderen is eenzaamheid een veelgenoemde risicofactor voor gerelateerde gezondheidskwesties.

Gezondheidsproblemen die samenhangen met eenzaamheid worden genoemd.

Bijvoorbeeld in Amsterdam, Drenthe en Flevoland worden een lagere levensverwachting en psychische klachten genoemd.

Dit is slechts een voorbeeld van de mogelijkheden die onze database biedt om snel inzicht te krijgen in overeenkomsten en verschillen op diverse thema's vanuit de regiobeelden. IG&H doet in haar artikel ook al een voorzet door een selectie van aanbevelingen op verschillende thema's met daarbij als voorbeeld de regio's waar hiervoor reeds initiatieven lopen. Wij moedigen de regio's aan om van deze en bovenstaande voorbeelden te profiteren.

Niet alleen de uitkomst is belangrijk, juist het proces is waardevol

Naast de regionale verschillen die zichtbaar zijn in de regiobeelden, is er door het opstellen van deze regiobeelden een proces gestart om met eenzelfde bril en een gedeelde visie te kijken naar de uitdagingen in de eigen regio. De waarde van het proces van het opstellen van het regiobeeld is juist dat het alle partijen in de regio een gedeelde waarheid aanreikt om zo op dezelfde wijze te kijken naar die regio. Daarnaast is het heel waardevol dat het regiobeeld niet alleen door zorgverzekeraars en zorgaanbieders is opgesteld, maar dat ook gemeenten, welzijnspartijen, burgers, cliënten en allerlei andere partijen die op een of andere wijze bijdragen aan een gezonde regio betrokken zijn en duiding hebben gegeven aan de cijfers.

De uitdaging zit hem in vasthouden en uitbouwen van de samenwerking en het vaststellen van een goede governance

Het komen tot een regiobeeld is in onze ogen dus essentieel geweest om een gezamenlijk uitgangspunt voor de regio te definiëren. De uitdaging om te komen tot een gedragen regioplan zit vervolgens met name in het vasthouden en uitbouwen van deze saamhorigheid en samenwerking. Daarbij valt of staat dit proces met het vaststellen van een goede governance structuur welke voor alle partijen in de regio werkt. Dit is daarbij niet alleen essentieel voor het opstellen van het regioplan, maar ook voor het uitvoeren hiervan. Het daadwerkelijk aanpakken van de uitdagingen die spelen in de regio vraagt om keuzes maken: waar ga je als regio wel mee aan de slag en waarmee niet? Krachten bundelen werkt alleen als je samen aan de slag gaat met dezelfde dingen. Als elke partij uiteindelijk alleen bezig blijft met wat voor hem of haar interessant is, ontstaat er geen synergie en ook niet de benodigde transformatie. Een goede governance is

nodig om te komen tot die keuzes: elke partij moet zich conformeren aan de gemaakte keuzes en snappen welke afweging is gemaakt. Daar zal de komende tijd voor veel regio's de uitdaging liggen; kunnen ze met elkaar vaststellen wie de knopen door mag hakken en steunen ze de uitkomsten van het proces, ook als dat niet direct een positief effect heeft voor hun eigen organisatie?

Hoe nu verder?

[Vintura](#) gelooft dat het zeker mogelijk is; dat bewijzen regio's zoals Zeeland met de Zeeuwse Zorgcoalitie en Midden-IJssel met Salland United. Maar of het alle regio's lukt om tot een gedragen regioplan te komen, moet de komende maanden blijken. Het regiobeeld helpt in ieder geval hierin door het gedeeld vertrekpunt voor prioritering van de regioplannen is. En zonder die stap is een keuze maken voor de toekomst überhaupt niet goed mogelijk.

De regiobeelden tool is gratis beschikbaar. Wilt u hier gebruik van maken dan kunt u contact opnemen met [Saskia Borg](#)